

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Ursulinen Mechelen 2 te MECHELEN

Hoofdstructuur	voltijds secundair onderwijs
Pedagogisch geheel	122739-30635
Instellingsnummer	30635
Instelling	Ursulinen Mechelen 2
Directeur	Francis Van Caer
Adres	Hoogstraat 35 - 2800 MECHELEN
Telefoon	015-42.35.42
Fax	015-42.35.43
E-mail	info@ursulinenmechelen.be
Website	http://www.ursulinenmechelen.be
Bestuur van de instelling	VZW Verenigde Scholen Ursulinen Mechelen
Adres	Hoogstraat 35 - 2800 MECHELEN
Scholengemeenschap	SGKSO Regio Mechelen
Adres	Melaan 6 - 2800 MECHELEN
CLB	Vrij CLB Het Kompas
Adres	Vijfhoek 1_A - 2800 MECHELEN
Dagen van het doorlichtingsbezoek	28-01-2013, 29-01-2013, 30-01-2013, 31-01-2013, 01-02-2013
Einddatum van het doorlichtingsbezoek	01-02-2013
Datum bespreking verslag met de instelling	12-03-2013
Samenstelling inspectieteam	
Inspecteur-verslaggever	Jos Vermijl
Teamleden	Henri Christiaen Trui Van Rie Lieve Claes Vera Timmers Marjan Meulewaeter Hilde De Rijbel
Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	4
1 SAMENVATTING	6
2 DOORLICHTINGSFOCUS.....	8
2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus.....	8
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus.....	8
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	9
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	9
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	9
3.1.1.1 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)	9
3.1.1.2 Frans in de derde graad tso in de studierichtingen Gezondheids- en welzijnswetenschappen en Sociale en technische wetenschappen (D/2004/0279/001).....	11
3.1.1.3 Gezondheids- en welzijnswetenschappen in de derde graad tso in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen (leerplan D/2002/0279/041)	12
3.1.1.4 Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in de tweede graad bso in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan D/2012/7841/018)	15
3.1.1.5 Natuurwetenschappen in de eerste graad B-stroom (leerplan D/2010/7841/003)	18
3.1.1.6 Natuurwetenschappen in de tweede graad tso in Sociale en technische wetenschappen (D/2011/7841/041).....	19
3.1.1.7 Project algemene vakken in de derde graad bso in de studierichtingen Organisatiehulp en Verzorging (D/2012/7841/026)	20
3.1.1.8 Socio-economische initiatie in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009)	22
3.1.1.9 Techniek in de eerste graad in 1B (leerplan D/2010/7841/020)	24
3.1.1.10 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/7841/017)	25
3.1.1.11 Wiskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/003).....	26
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?.....	28
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?.....	29
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	30
4.1 Professionalisering	30
4.1.1 Aanvangsbegeleiding.....	30
4.2 Welzijn.....	31
4.3 Begeleiding.....	31
4.3.1 Leerbegeleiding	31
4.4 Evaluatie.....	32
4.4.1 Evaluatiepraktijk	32
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL.....	34
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL.....	36
6.1 Wat doet de school goed?.....	36
6.2 Wat kan de school verbeteren?	36
6.3 Wat moet de school verbeteren?.....	36
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG	38
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	38
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg.....	38

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van structuuronderdelen om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan. Hierbij onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De school Ursulinen Mechelen (UM) is gelegen aan de rand van het Mechelse stadscentrum en behoort tot de Katholieke Scholengemeenschap Regio Mechelen. De twee entiteiten UM1 en UM2 vormen samen een pedagogische eenheid vanaf 2008-2009.

Het opvoedingsproject steunt op de evangelische waarden van de congregatie van de Zusters Ursulinen. De school staat open voor alle leerlingen. Ze wil kwaliteitsvol en toekomstgericht onderwijs aanbieden in een dynamische en innovatieve leeromgeving. Het pedagogisch project van de school focust op twee pijlers: opleiding en opvoeding.

De school slaagt er overwegend goed in om de opvoeding op een doelgerichte en doeltreffende wijze vorm en inhoud te geven en dit voor de meeste opleidingen te koppelen aan een leerplangerichte vorming. De controle van de vakoverschrijdende eindtermen (VOET) stond niet in de focus, maar de school heeft tijdens de doorlichting deelgenomen aan een steekproef rond een nulmeting van de onderwijsinspectie. De ontwikkelingsdynamiek en de doelgerichte aanpak van de VOET zijn voorbeelden van goede praktijk. De school stelt uitgeschreven verwachtingen naar de leerlingen en ze rekent op een positieve houding en medewerking van de ouders via een engagementsverklaring. De school biedt op haar beurt ondersteuning via klasleraren, vakleraren, vertrouwensleraren, graadcoördinatoren, graadverantwoordelijken, interne en externe leerlingenbegeleiders en de pedagogische directies. Kenmerkend voor de school is het participatieve algemeen beleid, de opgezette structuren binnen de verschillende onderwijsprocessen en de interne en externe kwaliteitsonderzoeken naar deelaspecten van de schoolwerking.

Het leerlingenaantal groeide de voorbije vijf schooljaren. Er is niet alleen een toename in het aantal, maar ook in de diversiteit van zorgvragen. Het aantal leerlingen met lage onderwijskansen ligt in alle graden en onderwijsvormen, uitgezonderd in het bso, hoger dan in de referentiescholen. Van de totale schoolpopulatie heeft één op de drie leerlingen een GOK-profiel (gelijke onderwijskansen). De school wordt ook geconfronteerd met een groeiende taalheterogeniteit. Ze heeft in samenwerking met andere scholen van de vzw een diversiteitsplan opgesteld om de aanwezige diversiteit in te zetten als een positief gegeven. Rekening houdend met haar pedagogisch project "We care" zoekt de school samen met de verschillende overlegorganen naar een goed evenwicht tussen de zorgbegeleiding, de leerplanrealisatie en de draagkracht van alle betrokkenen.

De school levert in alle graden een vergelijkbaar aantal A-attesten af als in de referentiescholen. In het bso en het tso worden meer B-attesten uitgereikt dan in de referentiescholen. Het studiesucces na het aso (alle soorten opleidingen), het bso (professionele bachelor) en het tso (professionele bachelor) liggen net onder de resultaten voor de referentiescholen. In de academische opleidingen na het tso scoren de leerlingen beduidend lager dan hun medeleerlingen in de referentiescholen. De slaagcijfers in het vervolgonderwijs stralen een matig rendement uit in vergelijking tot het dynamische beleid en de gestructureerde uitwerking van de onderwijsprocessen. De oorzaken moeten gezocht worden in een samenspel van factoren (zie erkenningsonderzoek, onderwijsprocessen en algemeen beleid) en een hogere participatiegraad dan in de referentiescholen.

Het erkenningsonderzoek heeft uitgewezen dat in de doorgelichte vakken en studierichtingen de meeste leerplannen voldoende worden gerealiseerd. De onderwijsdoelstellingen worden in onvoldoende mate gerealiseerd voor Frans in de A-stroom, voor techniek in 1B en voor natuurwetenschappen in 1B en het beroepsvoorbereidend leerjaar.

Deze tekorten, uitgezonderd het tekort voor natuurwetenschappen in 1B en BVL geven aanleiding tot een in de tijd beperkt gunstig advies en worden door de inspectie opgevolgd.

De leerbegeleiding steunt op een schoolbrede visie op leerlingenzorg en is ingebed in een goed functionerende cel leerlingenbegeleiding. Remediëring van leerproblemen is structureel ingebouwd in de schoolorganisatie. De school hanteert praktische, maar vooral leerlinggebonden criteria om de klasgroepen samen te stellen. Deze aanpak werkt preventief voor de leer- en leerlingenbegeleiding en bevordert de draagkracht van de leraren. De implementatie van het beleid op klasniveau rond leerbegeleiding is niet

optimaal. Schoolbreed ontbreekt het aan een gelijkgerichte aanpak om de leerlingen van begeleid leren naar volledig zelfstandig leren te brengen. De ontwikkelingen van het leervermogen en de leervaardigheden in de vakken steunen veeleer beperkt op de eindtermen leren leren.

De evaluatiepraktijk wordt aangestuurd op basis van een visietekst, een beleidsplan en werkplannen of afspraken. De leraren worden aangespoord om hun evaluatie op de leerplandoelstellingen te focussen. Uit de vakdoorlichtingen blijkt dat het inlossen van deze verwachtingen en de kwaliteit van de evaluatie leraarafhankelijk sterk verschillen, mede omdat de controle ontoereikend is. De klemtoon ligt overwegend op een kennis- reproductiegerichte evaluatie en is er minder aandacht voor procesevaluatie. Hierdoor versmalt de functie van de evaluatie als hefboom voor de bijsturing van het leer- en onderwijsproces. De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelen of op de aanbevelingen in de leerplannen is niet in alle vakken verzekerd. Dit brengt de validiteit van de evaluatie in het gedrang. Hierdoor zijn de resultaten van sommige vakken onvoldoende representatief als basis voor deliberatie en oriëntering. De school heeft echter voldoende beleidsvoerend vermogen in huis om deze werkpunten doeltreffend aan te pakken.

De groei van het leerlingenaantal leidde tot een sterke uitbreiding en verjonging van het lerarenkorps. De school heeft daarom doordacht en op een kwaliteitsvolle wijze ingezet op de aanvangsbegeleiding. De aanpak is een voorbeeld van goede praktijk.

De ICT-verwachtingen in de vakoverschrijdende eindtermen en in de leerplannen worden in voldoende mate gerealiseerd, maar er zijn nog groeikansen. De inschakeling in het onderwijsleerproces is leraargebonden. De ICT-coördinatoren zijn vlot bereikbaar voor ICT-ondersteuning.

De school streeft naar een open en eerlijke communicatie, één van de doelstellingen binnen haar opvoedingsproject en gebruikt daarvoor zowel analoge als digitale communicatiekanalen. Elk schooljaar wordt afgerond met een publiek toegankelijk gedetailleerd jaarverslag rond de verschillende onderwijsprocessen. Ondanks een recent opgestart experiment rond een brede eerste graad en de regelgeving rond de naamgeving van onderwijsstructuren, spreekt de school in haar communicatie over de eerste graad niet over 1A, maar wel over aso of tso.

De campus wordt enerzijds goed onderhouden door het onderhoudspersoneel. Anderzijds hebben een aantal leerlingen onvoldoende respect voor het geleverde werk. De responsabilisering van de leerlingen en de leraren, om zorg te dragen voor een nette leer- en werkomgeving, is een werkpunt.

De school neemt deel aan externe evaluaties en brengt de leerlingen in contact met de arbeidsmarkt via stages.

De school hecht belang aan kwaliteitsbewaking. Ze heeft hiervoor een kwaliteitsboek opgesteld. Groeikansen liggen in een krachtiger aansturing en opvolging van de processen op vakniveau.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande structuuronderdelen en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

2.1 Structuuronderdelen in de doorlichtingsfocus

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	Frans, techniek, wiskunde	socio-economische initiatie
Graad 1 B	natuurwetenschappen, techniek	
Graad 1 Kantoor en verkoop - Verzorging-voeding	natuurwetenschappen	
Graad 1 Sociale en technische vorming	natuurwetenschappen	
Graad 2 BSO Verzorging-voeding		huishoudkunde, opvoedkunde, verzorging
Graad 2 TSO Sociale en technische wetenschappen	natuurwetenschappen	
Graad 3 BSO Organisatiehulp	project algemene vakken	
Graad 3 BSO Verzorging	project algemene vakken	
Graad 3 TSO Gezondheids- en welzijnswetenschappen	Frans	Gezondheids- en welzijnswetenschappen
Graad 3 TSO Sociale en technische wetenschappen	Frans	

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Aanvangsbegeleiding

Logistiek

Welzijn

Veiligheid

Gezondheid en hygiëne

Milieu

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde structuuronderdelen het volgende op.

3.1.1.1 Frans in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2010/7841/014)

Voldoet niet

De eindtermen en leerplandoelstellingen worden niet in voldoende mate bereikt. Niet alle leerplandoelstellingen noodzakelijk voor het bereiken van de eindtermen voor schrijven en spreken/gesprekken voeren worden effectief en evenwichtig aangeboden. De leerlingresultaten zijn zwak en gebaseerd op een niet representatieve evaluatie zodat ze geen correcte informatie geven over het bereik van de leerplandoelen en het reële studiepeil van de leerlingen.

Onderwijsaanbod Vakbekwaamheid en inzet kunnen niet verhinderen dat de eindtermen Frans in de eerste graad A-stroom onvoldoende gerealiseerd worden. De school differentieert zowel qua leerinhouden als qua evaluatie in de verschillende klasgroepen naargelang de belangstellingsdomeinen of basisopties. Het leerplan fungeert hierbij onvoldoende als referentiekader, waardoor voor de productieve vaardigheden niet alle eindtermen en leerplandoelen aangeboden worden. Zowel voor spreken als voor schrijven beoogt men onvoldoende de opbouw van het beschrijvende naar het structurerende verwerkingsniveau en zijn de opdrachten te weinig gevarieerd en onvoldoende afgestemd op de leerplandoelen. Niet in alle klasgroepen schrijven leerlingen voldoende functionele teksten zodat het leerproces bemoeilijkt wordt. De eindtermen 16, 17, 20 en 21 worden niet bereikt en de eindtermen 29, 30 en 33 komen te beperkt aan bod. Ook het inoefenen van mondelinge interactie is leraar- en klasgroepafhankelijk. Het aanbod van lees- en luisteroefeningen voldoet. Het gamma van tekstsoorten wordt niet in alle klasgroepen evenwichtig bestreken: narratieve teksten komen soms minder voor. Er is voldoende aandacht voor het inslijpen en consolideren van nieuwe woordenschat/grammatica, maar enkel leraarafhankelijk worden er transferoefeningen in context aangeboden en monden de verwerkingsopdrachten uit in betekenisvolle taaltaken. Via didactische uitstappen worden wel talrijke initiatieven genomen om leerlingen rechtstreeks in contact te brengen met Franstaligen. De actualiteitswaarde van de lessen Frans voldoet. De Franstalige cultuur wordt in de klas gebracht via het vaklokaal, het leerboek en aanvullend materiaal.

Uitrusting De school ondersteunt de leerplanrealisatie door een comfortabele materiële omkadering, die adequaat benut wordt door de leraren. Leraren kunnen beschikken over audiovisuele apparatuur en er zijn voldoende woordenboeken beschikbaar. De lokalen zijn attractief aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal. ICT wordt aangewend voor het aanbrengen van leerinhouden, voor visuele ondersteuning van de lessen en voor het inoefenen van leerstof. In klasgroep wordt gebruik gemaakt van een ICT-lokaal waarbij vooral het inoefenen van grammaticale en lexicale leerstofelementen centraal staat, en minder het trainen van digitale correspondentie.

Evaluatiepraktijk De visie die de school in het kader van haar talenbeleid uitgewerkt heeft op het vlak van evaluatie van taalvaardigheidsonderwijs, is een voorbeeld van goede praktijk. In de eerste graad A-stroom is men er echter nog niet in geslaagd deze visie ook daadwerkelijk te implementeren.

De puntenverhouding in de examens spoort niet met het gewicht dat het leerplan aan de verschillende componenten toekent. Enkel de vaardigheden lezen en schrijven worden bevraagd. De toetsing voor schrijven is niet altijd valide omdat ze onvoldoende afgestemd is op de eindtermen en leerplandoelen. Positief is dat in de examens de evaluatie van grammatica en woordenschat steeds ingebed is in functionele contexten. Sinds dit schooljaar introduceerde men ook een mondeling examen in het tweede leerjaar A.

De toetsing voor dagelijks werk is frequent, maar bestrijkt geen representatief staal van de leerplandoelen. Vertalingen en dictee zijn nog vaak gebruikte toetsvormen. Luisteren, spreken en mondelinge interactie worden, naargelang de basisoptie, in de evaluatie ondergewaardeerd en de toetsing ervan gaat onvoldoende na of de eindtermen en leerplandoelen worden bereikt. Op die manier krijgen de leerlingen geen duidelijk zicht op hun progressie voor de verschillende vaardigheden en op hun reëel studiepeil.

Positief is dat vakgebonden attitudes op een transparante wijze in de evaluatie worden betrokken.

Leerbegeleiding De visie die de school in het kader van haar talenbeleid uitgewerkt heeft op het vlak van evaluatie van taalvaardigheidsonderwijs, is een voorbeeld van goede praktijk. In de eerste graad A-stroom is men er echter nog niet in geslaagd deze visie ook daadwerkelijk te implementeren.

De puntenverhouding in de examens spoort niet met het gewicht dat het leerplan aan de verschillende componenten toekent. Enkel de vaardigheden lezen en schrijven worden bevraagd. De toetsing voor schrijven is niet altijd valide omdat ze onvoldoende afgestemd is op de eindtermen en leerplandoelen. Positief is dat in de examens de evaluatie van grammatica en woordenschat steeds ingebed is in functionele contexten. Sinds dit schooljaar introduceerde men ook een mondeling examen in het tweede leerjaar A.

De toetsing voor dagelijks werk is frequent, maar bestrijkt geen representatief staal van de leerplandoelen. Vertalingen en dictee zijn nog vaak gebruikte toetsvormen. Luisteren, spreken en mondelinge interactie worden, naargelang de basisoptie, in de evaluatie ondergewaardeerd en de toetsing ervan gaat onvoldoende na of de eindtermen en leerplandoelen worden bereikt. Op die manier krijgen de leerlingen geen duidelijk zicht op hun progressie voor de verschillende vaardigheden en op hun reëel studiepeil.

Positief is dat vakgebonden attitudes op een transparante wijze in de evaluatie worden betrokken.

Deskundigheidsbevordering In de vakgroep van de lagere cyclus is de dynamiek aanwezig om verder te groeien naar samenhang en gelijkgerichtheid. Er is aandacht voor deskundigheidsontwikkeling en er wordt regelmatig beroep gedaan op externe knowhow en ondersteuning. Het regelmatig vakoverleg resulteerde in een aanzet tot meer pedagogisch didactische afspraken en in het uittekenen van leerlijnen. De zwakke leerlingenresultaten werden

gedeeltelijk door de vakgroep in kaart gebracht. Tijdens de doorlichting werd echter vastgesteld dat het leerplan en de daarin vervatte eindtermen nog onvoldoende als referentiekader fungeert voor het bijsturen van het eigen didactisch handelen.

3.1.1.2 Frans in de derde graad tso in de studierichtingen Gezondheids- en welzijnswetenschappen en Sociale en technische wetenschappen (D/2004/0279/001)

Voldoet

De eindtermen en leerplandoelen worden in voldoende mate gerealiseerd. De onderwijsaanpak is voldoende gericht op communicatief en functioneel taalonderwijs overeenkomstig de verwachtingen van het leerplan. De evaluatie gaat in voldoende mate na of alle eindtermen bereikt worden. De leerlingresultaten zijn goed.

Onderwijsaanbod De vaardigheden worden geïntegreerd in de leerinhouden en de behandeling ervan sluit voldoende aan bij de aanbevelingen van het leerplan. Horizontaal en verticaal overleg borgen een evenwichtige spreiding van de leerplandoelen. De aangeboden teksten voor het trainen van lees- en luistervaardigheid handelen over courante situaties uit het dagelijks leven, algemene onderwerpen en mogelijke werksituaties. Voor de productieve vaardigheden ligt het accent voor deze studierichtingen terecht op de spreek- en gespreksvaardigheid. Er is voldoende aandacht voor interactieve gesprekken waarvan het verloop niet voorspelbaar is. Ook schrijfvaardigheid wordt voldoende functioneel ingeoeft. De gegeven opdrachten sluiten telkens aan bij de leefwereld van de jongeren en bij de specificiteit van de studierichting. De organisatie van didactische uitstappen en uitwisselingen leidt eveneens tot leersituaties waarbij de leerlingen ondergedompeld worden in de doeltaal. Deze activiteiten dragen ook bij tot de brede vorming en bevorderen de taalvaardigheid van de leerlingen en de interculturele competentie.

Uitrusting Op het vlak van materiële ondersteuning heeft de school ernstige inspanningen gedaan om de accommodatie voor het talenonderwijs uit te breiden en de materiële ondersteuning te optimaliseren. De meeste lessen Frans gaan door in vaklokalen die uitgerust zijn met woordenboeken en een computer met internetverbinding en projectiemogelijkheid. De lokalen zijn attractief aangekleed met didactisch ondersteunend materiaal. De leraren zetten het aanwezige didactische materiaal efficiënt in: ICT ondersteunt het onderwijs- en leerproces en vormt hierdoor een geïntegreerd onderdeel van de klaspraktijk.

Evaluatiepraktijk De visie die de school in het kader van haar talenbeleid uitgewerkt heeft op het vlak van evaluatie van taalvaardigheidsonderwijs, is een voorbeeld van goede praktijk. De leraren van de derde graad tso zijn er in geslaagd deze visie ook te implementeren in de evaluatiepraktijk waardoor er een correcte puntenverhouding aan de verschillende leerplancomponenten wordt toegekend. De evaluatie is voldoende transparant en representatief voor het geheel van de leerplandoelen. In de proefwerken worden grammatica en woordenschat doorgaans uitsluitend getoetst in een communicatieve context. De toetsing van lees-, gespreks- en spreekvaardigheid is voldoende valide. De toetsing van schrijfvaardigheid is niet altijd afgestemd op de leerplandoelen of ingebed in een zinvolle situationele context waardoor het schrijfdoel ontbreekt en leerlingen niet aangespoord worden schrijfconventies in functie van het doelpubliek toe te

passen. De evaluatie van luistervaardigheid komt enkel aan bod in het dagelijks werk en dreigt daardoor ondergewaardeerd te worden.

Leerbegeleiding In de lessen heerst een stimulerend leerklimaat: de communicatie is laagdrempelig en leerlingen worden uitdrukkelijk aangemoedigd tot interactie. Didactische werkvormen worden voldoende gevarieerd. Er is aandacht voor planmatig leren en voor het stimuleren van zelfstandig werk via uitdagende opdrachten. Zelfevaluatie en peerevaluatie ondersteunen het leerproces van de leerlingen bij mondelinge opdrachten en zijn een voorbeeld van goede praktijk. De taalvaardigheid van de leerlingen wordt gescreend en de vorderingen worden in kaart gebracht. Op basis van een individuele test wordt een attest talenkennis uitgereikt volgens het Europees referentiekader. Alle leraren gebruiken het Frans consequent als instructietaal. Het taalgebruik van de leraren is vlot en verzorgd en vormt een extra bron van luistertraining.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep staat open voor ontwikkeling en er is een sterke motivatie aanwezig om te werken aan kwaliteitsvol taalonderwijs. Leraren volgen de onderwijskundige evoluties op en er worden afspraken gemaakt in de vakgroep m.b.t. de evaluatie, de leerbegeleiding en de uitstappen en activiteiten. Er is voldoende aandacht voor professionalisering en voor het implementeren van nieuw verworven inzichten.

3.1.1.3 Gezondheids- en welzijnswetenschappen in de derde graad tso in de studierichting Gezondheids- en welzijnswetenschappen (leerplan D/2002/0279/041)

Voldoet

Tijdens de doorlichting werden de volgende vakken van het specifiek gedeelte onderzocht: opvoedkunde, seminarie, stages, verzorging en toegepaste fysica. Globaal genomen zijn de curricula in voldoende mate op de leerplandoelen afgestemd. De infrastructuur en de leermiddelen zorgen voor een voldoende krachtige leeromgeving. Voor de meeste vakken krijgt de leerlingenevaluatie een kwaliteitsvolle invulling.

Onderwijsaanbod Voor opvoedkunde is de leerplanrealisatie goed op de leerplandoelstellingen afgestemd. Het curriculum is niet alleen opgebouwd rond begrippenkaders, theorieën en verklaringsmodellen, maar biedt de leerlingen heel wat kansen om met die vakspecifieke kennis toepassingsgericht aan de slag te gaan. De integratie van diverse actuele bronnen, casussen, praktijkvoorbeelden en opdrachten bevorderen contextgebonden en levensecht leren en ondersteunen de integratie van theorie en praktijk. Dit geldt ook voor de sterke link tussen het vak opvoedkunde en de stages die focussen op de doelgroepen van het jonge kind, de kleuter, het lagere schoolkind en de bejaarde. De leerplanrealisatie van het vak seminarie is projectmatig opgevat. In III, 1 kiezen de leerlingen een thema uit diverse onderwerpen gerelateerd aan opvoedkunde, verzorging of toegepaste biologie. In III, 2 staan er twee projecten op het programma, maar het zijn de leerlingen zelf die de keuze van het thema bepalen. De projecten mikken niet alleen op de exploratie van leerplangerelateerde thema's, maar willen de leerlingen ook kansen bieden om specifieke vaardigheden diepgaand te ontwikkelen. Het gaat om informatieverwervings- en -verwerkingsvaardigheden, sociale vaardigheden, het interviewen van professionals uit het werkveld, het ontwikkelen van informatiefolders, spelactiviteiten en creatieve presentaties. Deze aanpak staat garant voor een diepgaande exploratie van een beperkt aantal thema's. De keerzijde van een dergelijke benadering is

evenwel dat de leerlingen via het vak seminarie niet komen tot een brede en gevarieerde kennismaking met verschillende organisaties en voorzieningen binnen de gezondheids- en welzijnssector. Dit tekort wordt ten dele opgevangen via het vak verzorging waar er verschillende studiebezoeken en gastsprekers in het curriculum geïntegreerd zijn. Toch blijft het voor de vakgroep een uitdaging om een globale en geïntegreerde planning te ontwikkelen voor het geheel van de schoolse- en buitenschoolse vorming (zie deskundigheidsbevordering).

De school kiest voor een mengvorm tussen alternerende stages en blokstages en slaagt erin om de leerlingen voldoende kansen te bieden om de werkplek in haar complexiteit en diversiteit te verkennen. De stages worden voldoende degelijk voorbereid. De keuze en de selectie van de stageplaatsen verloopt evenwel niet probleemloos. Dit is een rechtstreeks gevolg van het oriënterend en observerend karakter van de stages. Een aanzienlijk aantal stagegevers haakt hierop af. Dit resulteert in een zekere verenging van de stages als exploratie van het brede werkveld van de gezondheids- en welzijnssector. Leerlingen lopen stage in de kinderopvang, de bejaardenzorg, het kleuter- en lager onderwijs en het buitengewoon onderwijs. De link naar sommige leerplandoelen voor opvoedkunde en verzorging wordt op die manier versterkt, maar de toegepaste wetenschappen komen weinig aan bod. Alleen in de keuzestage (III, 2) die ingebed is in het studiekeuzeproces voor het vervolgonderwijs kunnen de leerlingen nog een nieuw domein verkennen. De stageopdrachten sluiten goed aan bij het profiel van de studierichting: ze zijn gevarieerd en richten zich zowel op observatie- en exploratietaken, op pedagogische en verzorgende vaardigheden, op zelfreflectie en persoonlijke standpuntbepaling.

Het curriculum van verzorging krijgt een kwaliteitsvolle invulling. De leerplanrealisatie is evenwichtig gespreid over de verschillende doelen en afgestemd op diverse beheersingsniveaus (kennis, toepassing en inzicht). De consequente aandacht voor de link met de actualiteit is een voorbeeld van goede praktijk. Op die manier krijgen de leerlingen voeling met de evoluties in het werkveld en de maatschappelijke debatten over sectorgebonden problematieken. De aanvullende studie-uitstappen en gastsprekers zorgen niet alleen voor een brede en praktijkgerichte oriëntering, maar stimuleren op een waardevolle manier de betrokkenheid van de leerlingen op het vak.

Voor toegepaste fysica worden de meeste leerplandoelstellingen aangeboden. In III, 2 wordt binnen de verschillende thema's contextrijk gewerkt. In het eerste leerjaar van de derde graad was dit vorig schooljaar veel minder het geval. Bij de onderdelen elektrodynamica en elektromagnetisme werd te weinig aandacht besteed aan hoe men fysische wetten en principes in de techniek of in het dagelijks leven toepast. Zo werden toepassingen van elektrische stroom, warmteontwikkeling en veiligheid, elektromagneten en het werkingsprincipe van een motor en een generator summier of niet aangeboden. Leerlingen werden te weinig geoefend in het leren interpreteren van formules. Leraren zijn dit schooljaar begonnen de hiaten in het aanbod bij te sturen. Leerlingen maken kennis met het experimenteel karakter via demonstratieproeven, waarbij leerlingen soms actief betrokken worden. Het gebruik van presentaties en simulaties tijdens de lessen helpt leerlingen de wetenschappelijke inzichten beter te verwerven. Vanaf dit schooljaar wordt een ICT-opdracht aangeboden met het oog op de zelfstandige verwerking

van bepaalde leerplanonderdelen.

Uitrusting De leeromgeving is voldoende krachtig. De lokalen zijn voorzien van een computer met internetaansluiting en projectiemateriaal. Voor specifieke onderzoeksopdrachten kunnen de leerlingen terecht in de computerlokalen en 'de loft'. Voor verzorging is er een goed uitgerust vaklokaal en voor opvoedkunde is er een gevarieerde collectie aan leermiddelen ter beschikking. De lessen toegepaste fysica worden gegeven in wetenschapslokalen met basisuitrusting, internet- aansluiting en mogelijkheid tot projectie. Er is voor de meeste leerplanonderdelen voldoende didactisch materiaal (soms wat verouderd) aanwezig voor het organiseren van demonstratieproeven. Voor de onderdelen 'trillingen en golven' is er iets minder materiaal, zo ontbreekt een rimpeltank en toebehoren.

Evaluatiepraktijk Zowel voor opvoedkunde als voor verzorging is de evaluatie zeer gevarieerd. Naast de toetsen en de examens zijn er tal van leerplangerichte opdrachten. De toets- en examenvragen zijn representatief voor de leerplandoelen. Dat ze peilen naar de verschillende beheersingsniveaus biedt garanties ten aanzien van de validiteit van de evaluatie. Voor het vak seminarie en voor de stages is er een systeem van permanente evaluatie. Voor seminarie is de evaluatie, naar analogie met de 'integrale opdrachten' van de studierichting Sociale en technische wetenschappen, gebaseerd op een systeem van competenties. Ondanks het gebruik van transparante criteria is de evaluatie niet altijd voldoende duidelijk gelinkt aan de leerplandoelstellingen. De evaluatie van de stages gebeurt aan de hand van de stagepraktijk en de stageopdrachten. De criteria zijn transparant en sluiten voldoende aan bij de leerplandoelen. Via zelfevaluatie en reflectie worden de leerlingen consequent bij het evaluatieproces betrokken. Voor toegepaste fysica zijn de meeste toetsen en examens verzorgd. De vraagstelling is duidelijk en transparant. Toch is een deel van de examens minder conform het leerplan, waarbij volgende knelpunten werden vastgesteld: de vraagstelling is teveel gericht op kennis, inzicht wordt vaak te eenzijdig getoetst via vraagstukken en de vraagstelling is minder gericht op toepassing. De geïntegreerde proef (GIP) is als evaluatievorm weinig kwaliteitsvol: er is onvoldoende aandacht voor het vakkendoorbrekend en integrerend karakter van deze eindproef. Dit is een rechtstreeks gevolg van het feit dat de vakgroep de GIP gelijkstelt aan de stages en de projecten van het vak seminarie. In de praktijk blijken noch de stages, noch de thema's van de projecten te voldoen aan de voorwaarde dat alle vakken van het specifiek gedeelte hierbij betrokken worden. De vakgroep heeft bovendien nog geen synthetiserende criteria ontwikkeld die gerelateerd zijn aan de kerndoelstellingen van een geïntegreerde proef. Voor een aantal leerlingen zijn de studieresultaten voor de vakken van het specifiek gedeelte zwak. Voor toegepaste fysica kan dit deels verklaard worden door de evaluatiepraktijk die meer gericht is op de leerinhouden dan op de leerplandoelstellingen. Voor opvoedkunde en verzorging schrijven de leraren de zwakkere resultaten toe aan het feit dat heel wat leerlingen tegen het advies van de delibererende klassenraad in toch voor deze studierichting kiezen. De voorbije jaren schommelt het aantal C- attesten dan ook rond de 9 %. Dit is iets hoger in vergelijking tot de

referentiegegevens. De participatie aan de hoger onderwijs is op het niveau van een professionele bachelor hoger dan het Vlaams gemiddelde, maar het studiesucces ligt gevoelig lager. De leerlingen zijn in het vervolgonderwijs minder succesvol dan hun Vlaamse studiegenoten.

Leerbegeleiding De leerbegeleiding omvat een aantal positieve punten. Zowel voor de stages als voor de GIP is de begeleiding kwaliteitsvol. De begeleidingsfrequentie is hoog en er is aandacht voor gerichte feedback tijdens het proces. De stagebegeleiders en de leraren die de GIP ondersteunen nemen hun begeleidingstaak ter harte en getuigen van een leerlingbetrokken houding. Het studiemateriaal en de opdrachten zijn voor opvoedkunde, verzorging, seminarie en stages goed gestructureerd en met zorg uitgewerkt. Het leerproces wordt extra ondersteund met schema's, beeldmateriaal, casussen en stappenplannen. De integratie van activerende werkvormen stimuleert de betrokkenheid van de leerlingen op hun eigen leerproces. Voor opvoedkunde en verzorging wordt er bij de examens systematisch feedback gevraagd over de moeilijkheidsgraad, de duidelijkheid van de vragen, de beschikbare tijd, de wijze waarop de leerstof werd verwerkt, de leerinhouden die de leerling het meest hebben aangesproken. Door deze feedback niet systematisch te verwerken en in kaart te brengen worden heel wat kansen gemist op het gerichte bijsturing van de leerstrategieën. Dit zou de leerbegeleiding nochtans aanzienlijk inspireren en versterken. Voor toegepaste fysica verlopen de lessen gestructureerd, waarbij het onderwijsleergesprek een veel gebruikte werkvorm is. De leraren trachten via demonstratieproeven de lessen voldoende contextrijk aan te bieden. Het zelf ontwikkeld cursusmateriaal is voldoende ondersteunend. Positief is het herwerkte cursusmateriaal in het eerste leerjaar van de derde graad, waarbij de nadruk veel meer ligt op het toepassingsgerichte en op de kwalitatieve benadering.

Deskundigheidsbevordering De hechte samenwerking binnen de afzonderlijke vakken vertaalt zich nog niet op studierichtingsniveau. Er wordt te weinig vakkendoorbrekend gewerkt. Dit heeft deels te maken met de vernieuwingen binnen het studiegebied Personenzorg waarmee een groot deel van de leraren de voorbije jaren is geconfronteerd. Deze vernieuwingen hebben de professionele taakbelasting van het team ernstig onder druk gezet. Door de vakken van het specifiek gedeelte naar inhoud en planning beter op elkaar af te stemmen zou de opleiding ongetwijfeld aan slagkracht winnen.

3.1.1.4 Huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging in de tweede graad bso in de studierichting Verzorging-voeding (leerplan D/2012/7841/018)

Voldoet

De leerplanrealisatie voor huishoudkunde, opvoedkunde en verzorging wordt in voldoende mate bereikt en de negen algemene doelstellingen worden op de verschillende beheersingsniveaus gerealiseerd. Dat blijkt uit een vrij evenwichtige spreiding van de leerplandoelen, een behoorlijk grondige benadering van de leerinhouden en de goede resultaten bij de leerlingen.

Onderwijsaanbod De negen algemene doelstellingen zijn door de vakgroep over 4 componenten verdeeld: communicatie en sociale activiteiten (CSA), gezondheid en welzijn (GW), maaltijdzorg (MZ) en zorg voor linnen en interieur (ZLI). Er zijn leerlijnen uitgewerkt in functie van het bereiken van de competenties. De planning en de lesinhouden van de verschillende

componenten zijn nog te weinig op elkaar afgestemd waardoor er onnodige herhalingen voorkomen. Via opdrachten en projecten krijgen de verschillende doelstellingen een praktijkgerichte invulling.

Het curriculum is voor de meeste componenten voldoende gericht op het verwerven van functionele kennis en vaardigheden. Vanuit een kritische kijk op de leerboeken wordt er werk gemaakt van eigen cursusmateriaal. De focus ligt op het ontwikkelen van leerstrategieën en organisatiebekwaamheid. Uit de observaties gedurende de doorlichting blijkt evenwel dat de aanpak binnen de lessen sterk leraargestuurd blijft. Op het vlak van het ervaringsgericht- en zelfontwikkelend leren is er nog een groeimarge.

Het algemeen doel 'Kwaliteitsbewust handelen' (AD1) wordt zoals het leerplan voorschrijft, in relatie tot de andere leerplandoelen aangereikt. Methodisch handelen wordt systematisch in alle componenten op gelijke wijze benaderd. Het milieubewust, veilig, ergonomisch, hygiënisch, economisch en respectvol handelen krijgt voldoende aandacht en oefenkansen.

De doelen met betrekking tot communiceren in een 1-1 relatie (AD2) en met betrekking tot het werken in groep (AD3) worden benaderd vanuit de component CSA en vinden toepassingen via opdrachten in alle componenten en projecten. Bij de benadering van AD2.3 'verschillende elementen van het communiceren en de eigen communicatie situeren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden' en D3.2 'de verschillende sociale interacties tijdens het samenwerken situeren binnen een kader om gedrag en sociale interacties te duiden' wordt het thema 'De Axenroos' in II, 1 uitgebreid theoretisch behandeld en wordt in II, 2 grondig herhaald waardoor er teveel onderwijstijd geïnvesteerd wordt in de kennisgerichte invulling van deze doelstelling.

De doelen i.v.m. 'zorg dragen voor gezondheid en welzijn binnen een welomschreven opdracht' (AD4) worden zorgvuldig en met veel diepgang aangebracht. Via projecten en opdrachten worden onder meer 'gezondheids- en welzijnsbeleid op school' (D4.2) en 'deelnemen aan een project met betrekking tot gezondheidsbevordering' (D4.10) gerealiseerd. De kennisgerichte doelen worden ondersteund door gevarieerd lesmateriaal. In de cursus zijn meerdere verwerkingsopdrachten terug te vinden. Vaardigheidsdoelen zoals 'exploreren en toelichten' worden slechts in beperkte mate geoefend.

De leerlingen krijgen een aanzet om de doelen omtrent (ped)agogisch activiteiten (AD5) te bereiken via ondersteunende kennis en reflectieoefeningen. De vakgroep maakt gebruik van goed uitgewerkte vakoverschrijdende projecten met zelf- en peerevaluatie om de doelstellingen te realiseren voor beide doelgroepen. Er is oog voor de eigen leefwereld van de leerlingen en er worden voldoende oefensituaties gecreëerd in en buiten het klasgebeuren. Wat de verwachtingen naar de leerlingen betreft zijn er duidelijke criteria geformuleerd.

Voor de doelen behorende tot AD6 'binnen een welomschreven opdracht een maaltijd plannen, voorbereiden en bereiden' maakt men gebruik van een theoretisch gedeelte ter ondersteuning van de praktijktoepassing in de keuken. Een dergelijke benadering staat een geïntegreerde aanpak in de weg. Sommige lessen en bijhorende evaluaties zijn zeer kennisgericht, leerinhouden gaan soms verder dan wat het leerplan aangeeft. De praktijklessen verlopen meestal leraargestuurd waardoor het leren kiezen van passende benodigdheden, materialen en bereidingswijzen

onvoldoende geoefend wordt (D6.4). Toepassingen omtrent het aankopen van voedingsmiddelen worden te weinig ingepland (D6.5). Leerdoelen met betrekking tot de betekenis van de ingrediëntenlijst en etikettering, het bereiden en nemen van de maaltijd en de nazorg krijgen voldoende aandacht. Om tot reflecteren van het eigen handelen te komen (D6.19) worden alle praktijkoefeningen voorzien van een degelijk instrument voor zowel proces- als productevaluatie.

Voor AD7 'binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor lokalen, keuken en leefruimte' en AD8 'binnen een welomschreven opdracht zorg dragen voor linnen' maakt men gebruik van fiches met leerinhouden en opdrachten. Gedifferentieerd werken en hoekenwerk zijn hier de meest gebruikte werkvormen. Het werken volgens een stappenplan en het kwaliteitsbewust handelen (AD1) worden consequent gehanteerd. Er is voldoende ruimte voor doelen i.v.m. maatschappelijke tendensen en een gezonde leefstijl. De doelen met betrekking tot het verzorgen van planten en kleine huisdieren krijgen een voldoende invulling. In functie van de doelen rond de groothuishouding voorziet men opdrachten en studiebezoeken.

Voor AD9 'oriënteren op beroepen binnen de directe en indirecte zorg en studiekeuze' heeft de vakgroep een degelijk project uitgewerkt waarin de leerlingen kans krijgen kennis te maken met de verschillende beroepsmogelijkheden en de bijhorende competenties en vereisten. De verschillende doelgroepen en werkcontexten krijgen ruime aandacht. Observatie- opdrachten en zelfevaluatie bij studiebezoeken en gastsprekers vormen een instrument om de leerlingen aan te zetten tot het maken van keuzes voor hun verdere studieloopbaan.

Uitrusting Voor de praktijkgerichte componenten is er voldoende infrastructuur en zijn de nodige materialen aanwezig. De lokalen zijn voorzien van een computer met internetaansluiting en projectiemateriaal. Voor specifieke ICT-opdrachten kunnen de leerlingen terecht in de computerlokalen en 'de loft'. De kleine klasgroepen maken dat de lokalen voldoende ruim zijn voor actieve werkvormen en rollenspelen.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk is globaal genomen voldoende betrouwbaar en valide. In samenspraak met de directie gebruikt men afhankelijk van de doelstelling permanente evaluatie al dan niet in combinatie met punten voor dagelijks werk en examens. Binnen iedere component worden er aparte punten gegeven aan vakgebonden attitudes, kennis en vaardigheden en dit telkens met een ander gewicht afhankelijk van de te bereiken doelstelling en het aantal uren per vak. Dit ingewikkeld systeem maakt de beoordeling minder transparant voor leerlingen en ouders. Toetsen en examens zijn overwegend kennisgericht. De beoordelingscriteria en de ruimte voor remediërvorststellen zijn nog onvoldoende uitgewerkt. Projecten en opdrachten worden geëvalueerd aan de hand van een zelfontwikkeld instrument dat leerproces en –product beoordeelt. Het is voorzien van een zelf-, peer- en lerarenevaluatie. Op geregelde tijdstippen wordt een balans opgemaakt die zich beperkt tot een weergave van studieresultaten. Het geheel laat echter niet toe na te gaan of er zich een groei aftekent ten aanzien van de algemene doelen.

Leerbegeleiding De kleine klasgroepen en de gemoedelijke sfeer geeft veel ruimte voor interactie.

Leraren maken gebruik van vak- en studietips die in het begin van elke cursus zijn terug te vinden. Opdrachten en projecten zijn voorzien van leerplangerichte criteria. In enkele componenten worden actieve werkvormen gehanteerd terwijl bij sommigen het frontaal lesgeven gehandhaafd wordt in tegenstelling tot de competentiegericht didactiek van de vernieuwing. De cursus bepaalt het leerproces, waardoor de activiteit van de leerling beperkt wordt tot het invullen van ontbrekende woorden in een tekst. Examens worden voorzien van duidelijke tips, instructies en een zelfevaluatie. Na de examenperiode is er ruimte voor nabespreking en worden werkpunten mondeling aangegeven. Feedback zichtbaar maken op taken, opdrachten en rapporten zou de leerbegeleiding aanzienlijk versterken.

Deskundigheidsbevordering De vakgroep heeft reeds veel werk gemaakt van het geïntegreerd werken via verschillende projecten en de evaluatie-instrumenten voor de leerlingen. Het op elkaar afstemmen van de planning en lesinhouden van de verschillende componenten en het evaluatiesysteem vragen nog aandacht. In sommige vakken wordt consequent gebruik gemaakt van werkvormen waarbij leerinhouden toepassingsgericht aangebracht worden. ICT-opdrachten en gedifferentieerd werken in klasverband zijn ingeburgerd. Deze interne expertise rond het gebruik van actieve werkvormen kan de vakgroep benutten om de deskundigheid van alle teamleden te verhogen. De positieve sfeer, de openheid om te leren en werkpunten aan te pakken sieren de vakgroep en bieden een garantie op een positieve evolutie.

3.1.1.5 Natuurwetenschappen in de eerste graad B-stroom (leerplan D/2010/7841/003)

Voldoet niet

De evaluatie is onvoldoende gericht op wat de leerplandoelstellingen vragen. Daardoor kan de school onvoldoende aantonen of de doelstellingen voldoende werden nagestreefd en in welke mate ze door de leerlingen werden bereikt.

Onderwijsaanbod Het aanbod van de leerplandoelstellingen vertrekt dikwijls van de in het leerplan vermelde leerstrategieën (gelijkenissen en verschillen ontdekken en weergeven, met concrete voorbeelden aantonen/illustreeren, wetenschappelijke kennis verbinden met dagelijkse waarnemingen ...). Het aanbod is contextrijk, evenwichtig en voldoende verspreid over de verschillende leerplandoelstellingen. Tijdens de lessen en in het cursusmateriaal worden voldoende verbanden gelegd tussen de verschillende thema's. Het onderzoekend leren staat centraal. De wetenschappelijke vaardigheden (metingen uitvoeren, waarnemen, een onderzoekje toetsen aan een veronderstelling ...) komen voldoende aan bod bij de leerplanrealisatie. Leerlingen voeren een biotoopstudie uit. Ze komen af en toe in contact met het opzetten van eenvoudige onderzoeken onder andere ook microscopie. Leerlingen maken regelmatig ICT-opdrachten met het oog op zelfstandig werken en leren informatie opzoeken.

Uitrusting De lessen worden gegeven in wetenschapslokalen met basisuitrusting, internet- aansluiting en mogelijkheid tot projectie. Het didactisch materiaal wordt voldoende ingezet voor demonstratieproeven en voor een aantal leerlingenexperimenten. ICT wordt door de leraren regelmatig als leermiddel in de lessen gebruikt bij bijv. visualisaties.

- Evaluatiepraktijk** De evaluatiepraktijk is uitsluitend productgericht en niet procesgericht. Dit is in tegenstelling met wat het leerplan (5. Evaluatie) vraagt. De wetenschappelijke vaardigheden (metingen uitvoeren, waarnemen, een natuurwetenschappelijk probleem herleiden tot een onderzoeksvraag,...) worden onvoldoende opgenomen in de evaluatiepraktijk. De school opteert voor taken, toetsen en examens. De taken zijn synthese-oefeningen en zelfstandige zoekopdrachten. De meeste toets- en examenvragen zijn te kennisgericht en de afstemming op de leerplandoelen is niet duidelijk. Vooral de leerstrategieën worden onvoldoende geëvalueerd.
- Leerbegeleiding** De leraren trachten via demonstratieproeven de lessen voldoende contextrijk aan te bieden. Leerlingen leren gericht waar te nemen. De lessen spelen goed in op de mogelijkheden en de interesses van de doelgroep. Het 'leren in interactie' kan nog toenemen.
- Deskundigheidsbevordering** De leraren hebben de afgelopen twee jaar voldoende tijd en ruimte gecreëerd om het leerplan grondig te bestuderen en zich gericht na te scholen. De implementatie van de nieuwe inzichten komt goed tot uiting in het onderwijsaanbod, maar nog niet in de evaluatiepraktijk.

3.1.1.6 Natuurwetenschappen in de tweede graad tso in Sociale en technische wetenschappen (D/2011/7841/041)

Voldoet

De leerplandoelstellingen worden voldoende gerealiseerd. Het aanbod is vrij volledig. De evaluatiepraktijk gaat in voldoende mate na of de leerplandoelstellingen bereikt zijn.

- Onderwijsaanbod** In het eerste leerjaar van de tweede graad wordt het vak 'natuurwetenschappen' aangeboden, in het tweede leerjaar wordt dit opgesplitst in twee vakken 'natuurwetenschappen 3u' en 'natuurwetenschappen 1u'. In de praktijk is dit een opsplitsing in fysica/chemie enerzijds en biologie anderzijds. Door deze opsplitsing worden de meeste leerplandoelstellingen wel aangeboden, maar niet altijd volgens een geïntegreerde aanpak zoals het leerplan vraagt (6.3.1). In 'natuurwetenschappen 1u' wordt het leerplanonderdeel classificatie bijzonder diepgaand aangeboden en is veeleer gericht op classificatiesystemen 'kennen' in plaats van wat het leerplan vraagt namelijk classificatiesystemen 'bespreken en hanteren' (leerplandoel 37 en 38).
- De leerplandoelstellingen met betrekking tot metrologie worden niet geïntegreerd aangeboden. Dit is niet volgens de richtlijn van het leerplan. Bij de uitwerking van de lessen is er voldoende aandacht voor de algemene doelstellingen (onderzoekend leren, wetenschap en samenleving, attitudes). Het onderzoekend leren wordt via laboratoriumoefeningen ingevuld. Deze zijn evenredig verdeeld over de twee leerjaren, maar minder evenwichtig verspreid over de verschillende wetenschappelijke disciplines (biologie, chemie en fysica). Voor biologie is het aandeel beperkt. De vakgroep wetenschappen heeft een waardevolle handleiding 'het practicumverslag' uitgeschreven. Het wordt echter nog niet door alle leraren consequent gebruikt. Nieuwe concepten worden voldoende via demonstratieproeven en ICT-ondersteuning aangebracht.

Uitrusting De lessen worden gegeven in wetenschapslokalen met basisuitrusting, internet- aansluiting en mogelijkheid tot projectie. Er is voor de meeste leerplanonderdelen voldoende didactisch materiaal aanwezig voor het organiseren van demonstratieproeven en laboratoriumoefeningen. ICT wordt regelmatig als leermiddel in de lessen gebruikt bij bijvoorbeeld visualisaties.

Evaluatiepraktijk De toetsen en de examens zijn verzorgd. De vraagstelling is gevarieerd en peilt naar kennis, inzicht en toepassing. Toch zijn er heel wat tekorten voor natuurwetenschappen. Het verschil tussen de resultaten dagelijks werk en examens valt op. De analyse van een beperkte reeks examens toont in een aantal gevallen: onnodig veel vragen, vragen gericht op de leerinhoud i.p.v. de leerplandoelstelling en contextloze vragen. Bij de vele meerkeuzevragen wordt nooit een toelichting van het antwoord gevraagd; dit leidt tot een ongenueanceerd beeld van wat de leerling kent en kan. Bij de beoordeling van laboratoriumoefeningen weegt vooral de verslaggeving door. De algemene doelstellingen (6.2.2. onderzoekend leren) worden te weinig meegenomen in de evaluatiepraktijk. De handleiding 'het practicumverslag' biedt weinig ondersteuning op het vlak van evaluatie. Ze moedigt vooral de leraar aan tot het opnemen van zelfevaluatie in het practicumverslag. De vakgroep heeft nog geen heldere criteria uitgewerkt om ook de vakvaardigheden en -attitudes te beoordelen. Het beeld van de leerlingenresultaten en de vele zelfevaluaties bij de proefwerken worden weinig of niet gebruikt als vertrekpunt om te reflecteren over de evaluatiepraktijk.

Leerbegeleiding Het studiemateriaal is goed gestructureerd en bevat voldoende duidelijke instructies tot het leren van de leerstof. In het werkboek bakenen de leraren de leerstof duidelijk af. Leerlingen worden geoefend in het maken van schema's en samenvattingen van de leerstof. Het elektronisch platform biedt ondersteunend studiemateriaal en extra oefenmateriaal. De leraren geven regelmatig remediëringslessen. De extra ICT-oefeningen dragen bij tot een beter beheersen van de leerinhouden.

3.1.1.7 Project algemene vakken in de derde graad bso in de studierichtingen Organisatiehulp en Verzorging (D/2012/7841/026)

Voldoet

Het onderwijsaanbod is sinds dit schooljaar evenwichtiger afgestemd op alle categorieën van eindtermen en leerplandoelstellingen. De niet optimale aanwending van de ICT-infrastructuur en de kleine vaklokalen blijven belemmerende factoren, maar ze zullen op korte termijn een structurele oplossing krijgen. Met de recente invoering van een systeem van permanente evaluatie stuurde de vakgroep zowel de representativiteit als de validiteit van de leerlingenevaluatie bij.

Onderwijsaanbod De voorbije schooljaren kreeg het curriculum een te smalle en te onevenwichtige invulling vanuit het geheel van eindtermen en leerplandoelstellingen. Dit had in hoofdzaak te maken met het doorschuiven van een deel van de eindtermen van het domein 'maatschappelijk en ethisch bewustzijn, weerbaarheid en verantwoordelijkheid' naar het zevende specialisatiejaar. De leerlingen van de derde graad kregen daardoor onvoldoende kansen om kennis te maken met lokale dienstverlening en instellingen, maatschappelijk relevante

formulieren en procedures en de basisprincipes van sociale wetgeving en arbeidsrecht. Het thema 'budgetteren' was te weinig afgestemd op het beheren van een gezinsbudget en het leren bankieren. Ook de mogelijkheden voor levenslang leren werden te weinig concreet geëxploreerd. De vakgroep heeft de situatie dit schooljaar reeds aanzienlijk weten bij te sturen. Het bijsturingstraject zal op het einde van volgend schooljaar afgerond zijn.

In het aanbod worden de eindtermen 'functionele taalvaardigheid', 'functionele rekenvaardigheid' en 'informatieverwerving en -verwerking' geïntegreerd in maatschappelijk relevante thema's en vakoverschrijdende contexten. Dit aanbod wordt aangevuld en versterkt met studie-uitstappen. Deze buitenschoolse activiteiten spelen niet alleen een rol in het kader van de behandelde thema's, maar worden ook aangegrepen als levensechte en functionele kansen om de leerlingen te laten oefenen met vaardigheden op het vlak van organisatiebekwaamheid. De eindtermen 'organisatiebekwaamheid' zijn daarenboven geïntegreerd in individuele opdrachten en groepstaken, maar die zijn voor een derde graad te beperkt in complexiteit en moeilijkheidsgraad. Het domein 'tijd- en ruimtewustzijn' wordt ingevuld met het ruimtelijk situeren van regio's en gebieden aan de hand van kaarten en atlanten en met thema's uit de actualiteit. Ook het thema 'WOI' levert een bijdrage, maar het wordt te weinig gelinkt aan hedendaagse wereldconflicten en de evolutie van dergelijke conflicten doorheen de tijd.

De aandacht voor variatie in tekstsoorten is verdienstelijk en het aanbod in het kader van genietend lezen, jeugdliteratuur en film creëert ongetwijfeld meerwaarde. Dergelijke bronnen hebben een verbredend karakter ten aanzien van de functionele en informatieve elementen uit het curriculum. De lees-, luister-, kijk- en schrijfopdrachten zijn nog onvoldoende gericht op het aanleren en toepassen van strategieën. De recente introductie van spreek- en schrijfkaders alsook het gebruik van stappenplannen betekenen een stap in de goede richting, maar verdienen een sterker accent (zie leerbegeleiding). Dit geldt ook ten aanzien van de andere vaardigheden die in de eindtermen vervat zijn.

Uitrusting De beperkingen op het vlak van infrastructuur en ICT vormen een belemmering voor de realisatie van sommige eindtermen/leerplandoelen. De school kan evenwel aantonen dat het de voorbije twee schooljaren de nodige actie heeft ondernomen om hieraan te verhelpen: volgend schooljaar zullen er nieuwe en degelijk uitgeruste vaklokalen in gebruik genomen worden. De school beschikt voor de volledige derde graad slechts over twee kleine vaklokalen met basisleermiddelen, één computer en projectieapparatuur. Het beleid compenseert het gebrek aan ICT-middelen door voor sommige PAV-uren een computerlokaal ter beschikking te stellen, maar dit is niet in overeenstemming met de minimale materiële vereisten van het leerplan en verhindert de leerlingen om met complexe en langdurige opdrachten aan de slag gaan. De vaklokalen zijn te klein en er zijn lesuren waarvoor er geen vaklokaal ter beschikking is.

Onderwijsorganisatie Het beleid levert inspanningen om PAV te organiseren in blokken van aaneensluitende lesuren en creëert op die manier gunstige randvoorwaarden om met actieve werkvormen aan de slag te gaan, gastsprekers uit te nodigen en de lokale context als bron van levensecht leren te exploreren. De huidige invulling van het curriculum toont aan dat

de vakgroep uitstappen organiseert die aansluiten bij de maatschappelijk relevante thema's en recentelijk ook initiatieven heeft genomen om de eindtermen 'maatschappelijke participatie' in de lokale context te realiseren.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk is in volle evolutie. Tot vorig schooljaar waren de toetsen en de examens, in tegenstelling tot de taken en opdrachten, nog teveel geënt op een eerder klassieke kennisgerichte toetscultuur met een vraagstelling die niet maximaal is ingebed in functionele contexten. Op advies van de pedagogische begeleiding is de vakgroep dit schooljaar van start gegaan met een systeem van permanente evaluatie. De competentiefiches zijn een waardevolle opstap naar een meer valide en leerplangerichte evaluatie, maar vragen om verdere verfijning en een meer doordachte systematiek. Tot het echt procesmatig in kaart brengen van het leerproces van de leerlingen is de vakgroep nog niet gekomen. Dit ondermijnt de remediërende functie van de evaluatie en leidt tot onvoldoende sterke leerprestaties.

Leerbegeleiding De leerlingen worden in hun leerproces goed ondersteund. Het studiemateriaal en de opdrachten zijn goed gestructureerd. De gehanteerde instructietaal is helder en afgestemd op de doelgroep. Het cursusmateriaal is nog onvoldoende opgebouwd volgens het OVUR-principe, maar in de lespraktijk besteden leraren wel aandacht aan de oriënterende, voorbereidende en uitvoerende fase. De reflectiefase wordt evenwel nog te weinig systematisch en doelgericht aangewend om de leerlingen te laten nadenken over hun aanpak en taakuitvoering. Dankzij de recente introductie van spreek- en schrijfkaders en stappenplannen is de aandacht voor leerstrategieën versterkt. Het verfijnen en het ontwikkelen van dergelijke kaders voor de andere eindtermgerelateerde vaardigheden zal de leerbegeleiding aan kracht doen winnen.

Sociale en emotionele begeleiding De opvoedkundige taakbekkernis manifesteert zich in een grote zorg voor het affectief welzijn van de leerlingen en aandacht voor hun specifieke noden.

Deskundigheidsbevordering De bijsturingen in de leerplanrealisatie en de invoering van het systeem van permanente evaluatie bieden de vakgroep een unieke kans om de samenwerking tussen leraren nog scherper toe te spitsen op het concretiseren van een volwaardig vaardigheidsgericht aanbod en dito evaluatie. De bestaande basisafspraken over thema's, studie-uitstappen en horizontale en verticale samenhang kunnen op die manier uitgebreid en versterkt worden.

3.1.1.8 Socio-economische initiatie in de eerste graad A-stroom in de basisoptie Moderne wetenschappen (leerplan D/2011/7841/009)

Voldoet

De leerplandoelstellingen van het leerplan socio-economische initiatie worden in voldoende mate gerealiseerd. De evaluatie staat in relatie tot de leerplandoelstellingen en is aldus valide.

Onderwijsaanbod De leerplandoelstellingen worden in voldoende mate gerealiseerd. De drie contexten consumenten, gezinnen en gemeenschap worden behandeld met oog voor de leefwereld van de leerlingen. Zodoende slaagt men erin

om de belangstelling en de intrinsieke motivatie voor dit verkennend vak aan te scherpen. De soms pittige interactie in de klas illustreert dit. Deelaspecten van het onderzoekend leren worden ingeoeft en toegepast via groepswork en projectwerking. De leerlingen leren hierbij tevens omgaan met cijfergegevens en tabellen. Vorig schooljaar werd door specifieke omstandigheden slechts één project behandeld met het vak wetenschappelijk werk.

Dé uitdaging ligt in de nog systematischer toepassing door de leerlingen van het onderzoeksmodel (punt 4.4 van het leerplan).

In het jaarplanningsdocument wordt ook de relatie gelegd tussen de leerinhouden en de vakoverschrijdende eindtermen (stam en contexten). In het teken van de gemeenteraadsverkiezingen werd een zinvolle leerstofverschuiving doorgevoerd. Op het einde van het schooljaar slaagt men er ook in om enkele aspecten van mobiliteit en milieu te zien.

Men doet de nodige inspanningen om de leerlingen bepaalde attitudes bij te brengen, zoals een eigen mening verwoorden of bereid zijn om in groep samen te werken. Gelet op de leeftijd van de leerlingen verloopt het zich kritisch en objectief opstellen t.a.v. bepaalde maatschappelijke verschijnselen iets moeizamer (niet eenvoudig op deze leeftijd). Niettemin wordt de sociale finaliteit van het vak voldoende benadrukt met items rond het uitgavenpatroon van een doorsnee gezin en rond solidariteit en democratie in onze maatschappij.

Uitrusting Er wordt voldaan aan de minimale materiële vereisten van het leerplan. In de klaspraktijk slaagt men erin om leerinhouden en moderne media op gepaste wijze met elkaar te verbinden. De leerlingen zijn vertrouwd met ICT-zoekopdrachten, die zorgvuldig en gestructureerd zijn opgesteld.

Evaluatiepraktijk De toets- en takenfrequentie voor het dagelijks werk is voldoende. Het formatieve karakter ervan wordt goed bewaakt via de regelmatige terugkoppeling naar de leerlingen. De examenvragen zijn inhoudsrelevant, evenwichtig gespreid over de geziene leerstof en uitnodigend geformuleerd (o.a. via cartoons, woordpuzzels en treffend geselecteerde krantenartikels). Bij parallelle klassen met verschillende leraren worden de proefwerkvragen gezamenlijk opgesteld. Er wordt zorgvuldig gecorrigeerd op basis van een duidelijke puntenverdeling (de transparantie). De toets- en proefwerkvragen liggen in elkaars verlengde. Er is wel een hergebruik van examenvragen doorheen de schooljaren, wat uiteraard de objectiviteit van de evaluatie op termijn kan hypothekeren.

Leerbegeleiding De leraren etaleren een opvoedkundige bekommernis via de individuele ondersteuning tijdens het lesgebeuren en de extra oefeningen. Tijdens de lesbezoeken heerste er een positieve klassfeer. De leerlingen weten duidelijk wat van hen verwacht wordt bij toetsen en examens (inclusief tips en uitnodiging tot zelfreflectie). Ze ontvangen regelmatig feedback over hun leervorderingen. Een aandachtspunt blijft het constant bewaken van de correcte spelling van moeilijke woorden en van de zinsopbouw in de werkboeken.

Deskundigheidsbevordering Het bijhouden van een gedetailleerd vakinformatiedossier en het hanteren van kwaliteitsdoelen voor de vakgroepwerking getuigen van engagement en professionele taakbekkernis. De agendapunten in de verslagen overstijgen het louter praktische: het overleg bezit een zekere inhoudelijke

diepgang. Via nascholing houdt men de vakinhoudelijke kennis op peil. Het overleg rond de kwaliteitseisen van de evaluatie verdient op korte termijn extra aandacht.

3.1.1.9 Techniek in de eerste graad in 1B (leerplan D/2010/7841/020)

Voldoet niet

De ontwikkelingsdoelen worden onvoldoende nagestreefd. Er worden te weinig verkenningengebieden aangeboden, de uitrusting is beperkt en de evaluatie is onvoldoende afgestemd op de ontwikkelingsdoelen/leerplandoelstellingen.

Onderwijsaanbod De leerplandoelstellingen worden niet volledig en onevenwichtig nagestreefd. De school biedt in de zes verplichte wekelijkse lestijden techniek in de basisvorming de verkenningengebieden ICT, hout, mode, verzorging, elektriciteit en kunststoffen aan. Daarnaast vult de school de twee extra lestijden techniek van het keuzegedeelte in met leerinhouden van de verkenningengebieden voeding en mode. Uit het onderzoek blijkt dat andere verkenningengebieden (tuinbouw en schilder- en grafische technieken) door middel van enkele activiteiten zeer beperkt en oppervlakkig worden aangeboden. Het verkenningengebied mode wordt zowel in de basisvorming als in het keuzegedeelte aangeboden. Daardoor is het aanbod onevenwichtig samengesteld en worden er onvoldoende verkenningengebieden aangereikt. Het leerplan stelt dat voor elke extra lestijd een extra verkenningengebied wordt opgenomen. De school laat hier kansen liggen om de algemene vakdoelstellingen te verwezenlijken o.a. : 'Door het bewerken en verwerken van zoveel mogelijk grondstoffen en materialen, door het toepassen van diverse technieken en het gebruiken van verscheidene gereedschappen kennismaken met een brede waaier van verkenningengebieden. Door een polyvalent aanbod van verkenningengebieden de leerlingen méér kansen bieden om een verantwoorde studiekeuze te maken'. Het leerplanconcept wordt nog niet in alle verkenningengebieden voldoende geconcretiseerd. Dat blijkt onder meer uit het gebruik van de foutieve vakbenaming in de jaarplannen, lessentabel en leerlingenrapporten. De kerncomponenten (technisch systeem, technisch proces, hulpmiddelen en keuzen) zijn niet steeds herkenbaar en de aandacht voor inductief leren is beperkt.

Uitrusting De minimale materiële vereisten zijn beperkt en hypothekeren een optimale leerplanrealisatie. De noodzakelijke algemene infrastructurele voorzieningen zoals een degelijk uitgerust technieklokaal met o.a. voldoende ruimte voor les- en werktafels, opbergruimte, ... en specifieke uitrusting in functie van de aangeboden verkenningengebieden zoals onder meer een accuhandboormachine zijn ontoereikend. De toestellen zijn voldoende beveiligd en voorzien van instructiekaarten en persoonlijke beschermingsmiddelen. Een aantal lestijden wordt ingevuld met ICT-inhouden. Omdat het vaklokaal te klein is, gaan deze lessen door in het computerlokaal. Dit gaat in tegen het leerplanconcept dat duidelijk aangeeft dat ICT geen verkenningengebied op zich is, maar geïntegreerd dient te worden in de verschillende verkenningengebieden. De aanwezigheid van een digitaal schoolbord biedt mogelijkheden tot

interactief leren.

Evaluatiepraktijk De evaluatie is onvoldoende afgestemd op de leerplandoelstellingen. In de taken en toetsen is de vraagstelling vooral gericht op reproduceerbare kennis.
De beoordeling van de vaardigheden is vaag omdat de beoordelingscriteria niet duidelijk zijn. Sommige evaluatiefiches stimuleren de leerlingen tot zelfevaluatie, maar door het gebrek aan transparante criteria wordt dat doel gemist.
Vakattitudes worden nog niet beoordeeld. Er zijn geen gelijkgerichte en duidelijke afspraken over bijvoorbeeld de verhoudingen tussen kennis, vaardigheden en vakgebonden attitudes. De richtlijn '80-90% hanteren' en '10-20% duiden en begrijpen' vertaalt zich niet in de evaluaties.

Leerbegeleiding Over het algemeen is het cursusmateriaal voldoende afgestemd op het leerplan. Het leerproces wordt vooral gestuurd door het leerboek. Het gebruik van activerende werkvormen is nog beperkt. De praktische realisaties zijn goed gekozen, maar de uitwerking volgens het technologische proces, de verdere integratie van ICT en het aanzetten tot probleemoplossend denken zijn nog werkpunten.

Deskundigheidsbevordering Naast de informele overlegmomenten vergadert de vakgroep tweemaal per schooljaar. Nog niet alle leraren techniek zijn betrokken bij de vakgroepwerking. Uit de verslaggeving blijkt dat vooral praktische afspraken aan bod komen. Vakinhoudelijke items zoals bijvoorbeeld een degelijke leerplanstudie, de keuze en de inhoudelijke invulling van de verkenningsbieden, gelijkgerichte afspraken omtrent evaluatie en de beoordeling van vakattitudes worden nog niet aangepakt. De leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing.

3.1.1.10 Techniek in de eerste graad A-stroom (leerplan 2010/7841/017)

Voldoet

De leerinhouden van de leerplandoelstellingen worden vrij volledig en evenwichtig aangeboden. De techniekprojecten zijn zorgvuldig gekozen en het leerproces wordt gestuurd door actieve werkvormen.

Onderwijsaanbod De meeste leerplandoelstellingen en eindtermen worden in voldoende mate gerealiseerd. De toepassingsgebieden energie, informatie en communicatie, biochemie, constructie en transport worden vrij evenwichtig aangereikt. Elke leerinhoud/opdracht is gelinkt aan één of meerdere leerplandoelen. De techniekprojecten worden weloverwogen gekozen, kritisch geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd of vervangen. De leraren steunen echter vooral op de leerboeken en gaan nog te weinig uit van het leerplan.
De aanwezigheid van slechts één degelijk uitgerust vaklokaal beperkt de keuze en de spreiding van de techniekprojecten (zie uitrusting).
De mogelijkheden om aanleg en belangstelling bij de leerlingen te ontdekken worden benut, maar nog niet aangewend in functie van een doelgerichte onderbouwing van de studiekeuze en oriëntering.
Positief is de invulling van een middagactiviteit (Solar-olympiade).
Leerlingen met een bijzondere interesse voor techniek worden er uitgedaagd tot de ontwikkeling van een extra creatief techniekproject.

Uitrusting De school beschikt over twee technieklokalen. Eén vaklokaal is ruim en

goed uitgerust en biedt alle mogelijkheden tot actief en constructief leren. De beperkte ruimte in verhouding tot de grootte van de klasgroep (tot 23 leerlingen) en de ontoereikende uitrusting van het tweede vaklokaal hypothekeren een optimale leerplanrealisatie. Er ontbreken onder meer voldoende les- en werktafels en voldoende machines en gereedschappen. De vakgroep heeft de beperkingen van de uitrusting nooit gesignaleerd, maar de techniekprojecten gekozen in functie van de roostering in het vaklokaal.

Het gebruik van de digitale schoolborden draagt bij tot een degelijke ondersteuning van het leerproces.

Evaluatiepraktijk De school opteert voor een permanente evaluatie. Dit schooljaar werd het evaluatiesysteem terecht bijgestuurd. Toch vormt de uitwerking van een valide evaluatie nog steeds een aandachtspunt. De ontwikkelde evaluatiefiche biedt mogelijkheden tot een gelijkgerichte evaluatie (inhoud en frequentie). Momenteel kan de leerplanrealisatie nog niet volledig aangetoond worden omdat de afstemming op de leerplandoelstellingen/eindtermen nog onvoldoende is uitgewerkt. De leervorderingen worden nog niet duidelijk in kaart gebracht en de verhouding '50 % hanteren' en '50 % duiden en begrijpen' is nog niet herkenbaar in de evaluatiepraktijk. Zelfevaluatie wordt niet systematisch gestimuleerd en de vakgebonden attitudes worden nog niet beoordeeld.

Leerbegeleiding In de lessen heerst er een aangenaam leer- en leefklimaat. De leerlingen worden maximaal betrokken bij het leerproces door onder meer groeps- en doe-opdrachten, ICT-opdrachten en experimenten aan de hand van stappenplannen. De leerlingen worden goed begeleid en de techniekprojecten dragen positief bij tot de motivatie van de leerlingen.

Deskundigheidsbevordering Naast de informele overlegmomenten vergadert de vakgroep tweemaal per schooljaar. Uit de verslaggeving blijkt dat vooral praktische afspraken aan bod komen. Vakinhoudelijke afspraken zoals gelijkgerichte afspraken omtrent de evaluatiepraktijk, de validiteit van de evaluatie en de beoordeling van vakattitudes worden nog niet aangepakt. De leraren volgen regelmatig vakgebonden nascholing.

3.1.1.11 Wiskunde in de eerste graad A-stroom (leerplan D/2009/7841/003)

Voldoet

De leerplanrealisatie voor wiskunde is volledig, evenwichtig en verloopt met voldoende diepgang. De evaluatie is transparant, valide en voldoende betrouwbaar.

Onderwijsaanbod In de A-stroom van de eerste graad worden in de beide leerjaren de eindtermen en de leerplandoelstellingen van het graadleerplan in voldoende mate gerealiseerd. De vakgroep beantwoordt in de lessen en in de evaluatie aan de verwachtingen van het leerplan rond de tijdsbesteding aan de verschillende clusters van doelstellingen (basisniveau en elementair niveau samen voor minimum 70 %), met een differentiatie binnen de opties.

Het pedagogisch project en het opvoedingsproject van de school verwachten dat de vakgroep inzet op competentieontwikkeling. Ook de leerplannen verwachten dat naast kennis gewerkt wordt aan de ontwikkeling van vaardigheden en attitudes. De inlossing van deze verwachtingen staat onder druk omdat de klemtoon overwegend ligt op de

ontwikkeling van kennis en rekenvaardigheden. De andere vakgebonden vaardigheden (denk- en redeneervaardigheid, probleemoplossende vaardigheden, wiskundige taalvaardigheden) komen minder uitdrukkelijk aan bod. Dit zet een rem op een vlotte transfer van de verworven kennis en vaardigheden naar andere vakdisciplines, naar het volgende leerjaar of naar het vervolgonderwijs. Aanvullend is de vakgroep zoekende om de vakgerichte attitudes met meer rendement na te streven.

De integratie van ICT is leraargebonden en varieert van veeleer beperkt tot doelgericht. Het digitaal platform is op administratief vlak ingeburgerd. Het inschakelen van het digitaal platform als leerplatform in het onderwijsleerproces is leraargebonden.

Het taalgebruik door leerlingen en leraren is verzorgd. De aandacht voor de instructietaal is goed. Het verwoorden van de oplossingsstrategieën is leraargebonden.

Uitrusting De school beantwoordt aan de eisen in de leerplannen rond de materiële uitrusting om de doelstellingen te realiseren. De school heeft gezorgd dat elke wiskundeleraar gebruik kan maken van minstens één computer met een degelijk projectiesysteem. Algebra- en meetkundesoftware is geïnstalleerd. De vakgroep werkt in sommige leerjaren met een bordboek. De school hanteert een evaluatieformulier om de kwaliteit van de leerboeken te beoordelen. In de eerste graad heeft de school geïnvesteerd in materiaalboxen.

Evaluatiepraktijk De evaluatiepraktijk bevat overwegend positieve kenmerken. De evaluatie is voldoende valide en representatief. De examens worden in overleg opgesteld en bevatten een transparante puntenverdeling en verbeter sleutels. De vraagstelling is degelijk en de normering voldoet. Om expliciet te voldoen aan de verantwoordingsplicht noteren sommige leraren de nummers van de leerplandoelen bij de examenopgaven of stelt men een overzicht op in de vorm van een matrix (leerplandoel / examenopgave). De evaluatiepraktijk bevat enkele aandachtspunten. De examens zijn soms volumineus met een overwicht aan opgaven rond rekenvaardigheden. Examenreeksen worden in sommige leerjaren hergebruikt. Hierdoor komt de betrouwbaarheid van de evaluatie in het gedrang.

In alle lesgroepen streeft men een meer dan gemiddeld niveau na, vooral wat betreft de rekenvaardigheden. Het bereiken van dat niveau lukt goed. De resultaten voor wiskunde sporen, op enkele uitzonderingen, met de resultaten voor de andere vakken. In de meeste klasgroepen schommelen het gemiddelde en de mediaan van de resultaten rond dezelfde waarde en liggen de waarden enkele procentpunten lager dan het totale vakkengemiddelde.

Hoewel de eindtermen (ET) en de leerplannen naast kennis ook vakgebonden vaardigheden en attitudes benadrukken (A-stroom: ET 41-47, aso: ET 1-14) wordt over het beheersen van deze minimumdoelen weinig of geen schriftelijke communicatie gevoerd naar de leerlingen. De studiemotivatie en het doorzettingsvermogen worden hierdoor onvoldoende geprikkeld.

Op de examens worden de leerlingen uitgedaagd om te reflecteren over hun leerattitude. Het is niet duidelijk hoe de verworven informatie wordt benut om het onderwijsleerproces bij te sturen of te borgen. Om de eigen onderwijskwaliteit te toetsen en de leerlingen enthousiast te maken voor

wiskunde neemt de school deel aan externe evaluatiemomenten.

Leerbegeleiding De leerlingen krijgen bij de start van het schooljaar studietips en aanvullend in de eerste graad overzichten van de basisleerstof. Om de leerlingen te helpen bij het zelfstandig en planmatig werken, verwacht de school dat de leraren de OVUR-methode (oriënteren, verkennen, uitvoeren, reflecteren) als leerstrategie implementeren. In alle beleidsdocumenten, brochures en leerlingenagenda's wordt uitvoerig gecommuniceerd over de OVUR-methode. De integratie in het onderwijsproces is echter leraargebonden en varieert van sporadisch tot permanent. Voor leer- en ontwikkelingsstoornissen kunnen de leraren beschikken over handelingsplannen.

De school organiseert voor de leerlingen avondstudie. Daarnaast is er een huiswerkklas voor de leerlingen die begeleiding nodig hebben. Aanvullend worden inhaallessen gegeven. Leerlingen met een ernstig tekort voor wiskunde krijgen een begeleidingsrapport.

Om de leerlingen en de ouders te informeren en te begeleiden bij de studiekeuze in het vervolgjaar noteert men bij de opgaven van de examens in de eerste graad de categorieën basis, elementair, verdieping of uitbreiding. In de tweede graad worden vanaf dit schooljaar de opgaven met een extra verdiepingsgraad aangeduid met een symbool. De vakgroep biedt zelfstudiepakketten aan bij een 'niet evidente overgang' naar een studierichting.

Deskundigheidsbevordering Kenmerkend voor de vakgroep wiskunde is de overlegcultuur, de leerbereidheid, de integratie van activerende werkvormen en de ondersteuning door het lokale beleid. Nieuwe collega's worden opgevangen door een meter of peter. Voor een aantal domeinen werden leerlijnen ontwikkeld. Op de vakvergaderingen worden vakgebonden, vakoverstijgende en beleidsvoorbereidende onderwerpen besproken. Een aantal algemene doelen worden op de vakvergadering verfijnd of bijgestuurd vanuit een kwaliteitsmodel. De vakvergaderingen worden soms bijgewoond door een directielid. De vakgroep stelt jaarlijks een jaarverslag op met een inventaris van de gerealiseerde, de lopende en de niet gerealiseerde jaardoelen. Tijdens de twee schooljaren voorafgaand aan de doorlichting hebben leraren uit de vakgroep vakgerichte en algemeen pedagogische nascholingen gevolgd.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (codex so, art. 15, §1, 5°)	ja
Neemt de school de reglementering betreffende verlofregeling en aanwending van de schooltijd in acht? (codex so, art. 15, §1, 7°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding dat minstens de verplichte bepalingen vermeldt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 39 en 40)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (codex so, art. 111 en 112)	ja
• de bijdrageregeling en afwijkingen	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• het evaluatiestelsel met inbegrip van de remediëringmaatregelen	ja
• de verhaalmogelijkheden tegen eindbeslissingen van klassenraden over leerlingen	ja
• studie-, orde en tuchtreglement waarbij het studiereglement de grote krachtlijnen van de organisatie van de studies bevat	ja
• engagementsverklaring waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen (codex so, art. 111, §3)	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (codex so, art. 110/1 t.e.m. 110/27)	ja
Informeert de school ouders en leerlingen en personeel over het centrum voor leerlingenbegeleiding waarmee ze samenwerkt? (codex so, art. 15, §1, 9° en decreet CLB, art. 33)	ja
Respecteert de voorziene verhaalmogelijkheid de reglementair voorgeschreven procedure? (codex so, art. 115/4)	ja
Respecteert de school voor gewoon secundair onderwijs de reglementaire bepalingen met betrekking tot oriëntering en evaluatie van leerlingen? (codex so, art. 254, §1, 256, §1, 1° en BVR van 19-7-2002)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van verworven bekwaamheid correct? (codex so, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Verloopt het afleveren van attesten van lesbijwoning correct? (codex so, art. 115, tweede en derde alinea 252, § 1b en 252, § 2)	ja
Respecteert de school het minimumlessenrooster? (codex so, art. 148-157 en BVR van 19-7-2002)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

4.1.1 Aanvangsbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning, doeltreffendheid, ontwikkeling.

Motivering

Ondanks het feit dat de school niet langer beroep kan doen op ‘mentoruren’, is het beleid via eigen middelen consequent blijven investeren in de aanvangsbegeleiding. Gezien het leeftijdsprofiel van het personeel, is dit een terechte keuze. De combinatie van een sterke toename van het leerlingenaantal en een aantal pensioneringen hebben gedurende opeenvolgende schooljaren gezorgd voor een substantiële instroom van nieuwe leraren.

De school heeft haar visie op aanvangsbegeleiding geëxpliciteerd en ingebed in een visietekst over personeelsbeleid en professionalisering. Om de integratie in het lerarenteam, de vertrouwdsheid met de schoolcultuur en de verdere ontwikkeling van de basiscompetenties van jonge leraren te bevorderen en te ondersteunen heeft het beleid in samenspraak met de professioneel gevormde coaches een doordacht en gefaseerd begeleidingsplan ontwikkeld.

Het begeleidingstraject bestaat uit een brede combinatie van wegwijsbegeleiding, werkbegeleiding en leerbegeleiding. De wegwijsbegeleiding focust op de praktische aspecten van de schoolwerking en besteedt aandacht aan ICT-gebruik, infrastructuur en leermiddelen, toezichtssystemen, evacuatie en veiligheid. De werkbegeleiding is bedoeld als ondersteuning bij het professioneel uitvoeren van leraargebonden taken. De verantwoordelijkheid voor de begeleiding van vak- en curriculumgerelateerde taken berust bij de peter/meter en de vakgroep terwijl de begeleiding bij opvoedkundige, agogische en onderwijskundige taken vooral wordt opgenomen door de coaches. Er zijn schoolinterne workshops rond klasmanagement, timemanagement, oudercontacten en het voeren van een slecht nieuwsgesprek. Bij de leerbegeleiding ligt de klemtoon op reflectief leren als basisvoorwaarde voor levenslang leren. Het beleid gaat er immers terecht van uit dat reflectie de motor is van de eigen professionele ontwikkeling van elke leraar. De leerbegeleiding krijgt vooral vorm aan de hand van reflectiegesprekken en het ‘spiegelboekje’, een vorm van een portfolio dat dit schooljaar is geïntroduceerd.

De begeleiding van de opvoedkundige, agogische en onderwijskundige taken en de leerbegeleiding vormen de kerntaak van de coaches. Zij ondersteunen de beginnende leraren ook in de voorbereiding van hun functionerings- en evaluatiegesprek met de directie. Het coachingsteam bestaat uit drie leraren die een onderlinge taakverdeling maken op basis van hun aanvullende competenties. Het team getuigt van een hoge professionaliteit en betrokkenheid en een uitgesproken zin voor ontwikkelingsdynamiek.

In de begeleiding spelen niet alleen de coach en de peter/meter als referentiefiguren een rol. Het beleid stelt ook heel wat ondersteunende informatie via brochures en via het digitaal platform ter beschikking. Daarnaast zijn er degelijke instrumenten voor reflectie- en functioneringsgesprekken ontwikkeld.

Om het ingroeitraject optimale kansen te bieden, bewaakt het beleid de taakbelasting: beginnende leraren zijn nooit verantwoordelijk voor mesotaken zoals klastitularis, coördinator en vakgroepvoorzitter. Ook via de opdrachtverdeling levert de schoolleiding inspanningen om beginnende leraren niet onnodig zwaar te belasten.

Aan de hand van een schriftelijke bevraging van de beginnende leraren onderzoekt het coachingsteam de doeltreffendheid en de effecten van de aanvangsbegeleiding. Deze feedback vormt de basis voor het bijsturen en verbreden van het programma en het vormingsaanbod. Als vorm van interne kwaliteitszorg is het een voorbeeld van goede praktijk.

De beginnende leraren bevestigen dat de kwaliteit van de aanvangsbegeleiding hoog is en niet alleen hun integratie in de school en de vakgroep bevordert, maar ook bijdraagt tot hun algemeen welbevinden. Ze

hebben waardering voor de betrokkenheid van de coaches alsook voor de toegankelijkheid en de laagdrempelige communicatie van de schoolleiding. Het feit dat de aanvangsbegeleiding zich zowel richt tot beginnende leraren als tot interimarissen wordt als positief punt aangestipt.

De ontwikkelingsdynamiek blijkt niet alleen uit recente nieuwe initiatieven en kwaliteitsvolle bijsturingen, maar ook uit de toekomstplannen van het coachingsteam. Het inrichten van een lokaal voor de aanvangsbegeleiding met een specifieke collectie ondersteunende onderwijskundige literatuur is een prioriteit. Daarnaast wil het team verder investeren in het vormingsprogramma als ontmoetingsmoment voor beginnende en ervaren leraren.

4.2 Welzijn

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

4.3 Begeleiding

4.3.1 Leerbegeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid, ondersteuning.

Motivering

De school vertaalt leerlingbegeleiding vanuit haar pedagogisch project in een visietekst. Ze zet in op de totale persoonlijkheidsvorming van de leerling vanuit vier domeinen: studie- en studiemethodebegeleiding of leerbegeleiding, socio- emotionele begeleiding, studiekeuzebegeleiding en preventieve gezondheidszorg. De leerbegeleiding is gericht op preventie en remediëring en krijgt vorm vanuit de werking rond gelijke onderwijskansen (GOK) via thema's als 'leren leren', diversiteit, taalvaardigheid, studiekeuze en oriëntering en zorg voor leer- en ontwikkelingsstoornissen. Doelen op school-, leraar-, vak- en leerlingenniveau worden geformuleerd als een verantwoordelijkheid voor iedereen.

De leerbegeleiding wordt gestuurd vanuit een werkgroep die bestaat uit het GOK-team, de interne leerlingbegeleiding (ILB), de graadcoördinatoren en de directie. De werkgroep formuleert afspraken en reikt procedures aan die een referentiekader vormen voor een kwaliteitsvolle eerstelijnszorg bij de leraren. Via personeelsvergaderingen worden teamleden geïnformeerd en wordt feedback gevraagd. Daarnaast krijgen teamleden informatie via brochures, interne en externe nascholingen en het digitaal platform. Wekelijks voorziet men per graad een overleg met het CLB en de coördinatoren. Het CLB neemt hierin een eerder adviserende functie en biedt meer specifieke ondersteuning bij leer- en ontwikkelingsstoornissen. De school werkt ook nauw samen met externen zoals het centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW), Jongeren Advies Centrum (JAC) en het POS-team Mechelen (problemen op school). Het beleid stuurt aan op preventieve en curatieve leerbegeleiding. Dit uit zich in de aandacht voor competentiegericht onderwijs, interactieve lessen en actieve werkvormen, klasdifferentiatie en aandacht voor leer- en onderwijsstijlen. De OVUR-methode (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren en reflecteren) werd geïntroduceerd in de volledige school. Daarnaast richt de school zich op het aanreiken van vaktips, het aanscherpen van vakattitudes en het organiseren van bijlessen. Voor leerlingen met leerachterstand wordt een pakket op maat voorzien. Er is aandacht voor preventie van gedragsproblemen via het aanleren van gewenste attitudes en het aanbieden van een vaste structuur en gewoontes, toezicht en middagactiviteiten. Voor leerlingen met leerstoornissen voorziet de werkgroep in samenwerking met het CLB uitgewerkte stappen- en handelingsplannen.

Per graad worden er diverse initiatieven genomen. Zo is er in de eerste graad een wekelijks lestijd leefsleutels voor sociale activiteiten en 'leren leren', een huiswerkklas, hulp bij problemen met organisatie en studieplanning (mentoraat) en worden er inhaallessen georganiseerd voor de hoofdvakken. In de tweede en derde graad focust het team op leerstijlen en leermotivatie. Voor alle leerlingen voorziet men onder meer studie, inhaallessen en middagactiviteiten zoals 'de Loft' voor het inoefenen van ICT-vaardigheden.

De school biedt een veelheid aan preventieve en remediërende maatregelen maar meet onvoldoende de effecten van deze inspanningen op de resultaten van de leerlingen. Het beleid volgt de aangereikte

strategieën en afspraken onvoldoende op zodat er op vak- en leraarniveau grote verschillen merkbaar zijn. Ondanks het grote enthousiasme en de inzet van de werkgroep 'leerbegeleiding' wordt de veelheid aan goede initiatieven niet altijd gedragen door het hele team. OVUR (oriënteren, voorbereiden, uitvoeren, reflecteren) is te vinden in leerlingenagenda's, in visieteksten en in infodocumenten, maar de methode wordt niet altijd doordacht en systematisch gehanteerd door alle leraren. Een 'vrijblijvende' enquête geeft een beperkt zicht op het gebruik en effect van de OVUR methode.

Binnen de doorgelichte vakken en structuuronderdelen worden afspraken over leerstrategieën en leerstijlen in de vakgroepen niet steeds geïmplementeerd in het klasgebeuren. Zo worden de afspraken i.v.m. leerlijnen en onderzoekscompetentie niet door iedereen in de lespraktijk geïntegreerd. Het onderwijsleergesprek en het doceren worden in de eerste en de tweede graad nog regelmatig gebruikt waardoor er weinig ruimte is voor klasdifferentiatie en actieve werkvormen. Over het algemeen maken de leraren werk van remediëring. Toch worden leerlingen zeer sterk begeleid en minder aangespoord tot zelfstandig werken en verwerven van inzichten. Vooral in de tweede en derde graad zijn zelfevaluatie terug te vinden. Deze worden niet systematisch in kaart gebracht en geanalyseerd door de leraar of de vakgroep om de onderwijspraktijk bij te sturen.

Vak- en studietips zijn overal in het cursusmateriaal terug te vinden en worden veelal goed gehanteerd. Agenda's worden niet consequent nagekeken en zelden gebruikt als ondersteuning van het leerproces. Leraren zijn bereid tot het geven van bijlessen. De tekorten voor sommige vakken tonen aan dat leraren nog onvoldoende reflecteren over de invulling van het onderwijsleerproces.

Het doorgeven en registreren van remediëringsinitiatieven gedurende het schooljaar gebeurt vooral op informele basis en is eerder beperkt terug te vinden in het leerlingenvolgsysteem (LVS).

De werkgroep toetst de begeleidingsinitiatieven aan de kijkwijzer van de inspectie en werkt zo aan de realisatie van verbeteracties en nieuwe doelen. Door het grote aanbod aan initiatieven en het blijvend zoeken naar nieuw materiaal en strategieën dreigt een verlies aan efficiëntie bij leraren en leerlingen.

4.4 Evaluatie

4.4.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor ondersteuning, ontwikkeling.

Motivering

In het kader van de bijsturing van het evaluatiebeleid werd schoolbreed een gelijkgerichte visie op leerlingenevaluatie uitgewerkt. Het tweejarig bijsturingstraject werd op een doelgerichte wijze gecommuniceerd naar de leraren en vond zijn neerslag in de visietekst 'Evalueren om te evolueren'. Zowel organisatorische afspraken als kenmerken van een kwaliteitsvolle evaluatie werden hierin opgenomen. Heel recentelijk werd een appel gedaan op de zelfresponsabilisering van de vakgroepen om met deze informatie aan de slag te gaan. Hierbij werd telkens gewezen op het belang van de eindtermen en de leerplannen als uitgangspunt voor valide en betrouwbare evaluatie. Het erkenningsonderzoek toont evenwel aan dat dat nog niet voor alle vakken in voldoende doorgedrongen is.

Op schoolniveau is het administratieve luik van de leerlingenevaluatie goed georganiseerd. De informatie via de schooleigen documenten is eenduidig en biedt het secretariaat en de leraren voldoende ondersteuning. De schoolleiding besteedt expliciete zorg aan een duidelijke normstelling. Aansluitend leidde dit tot een uitgekende deliberatieprocedure met gedetailleerde richtlijnen. Het streefdoel is tweevoudig. Enerzijds een objectieve attestering en leerlingenoriëntering ondersteunen en verzekeren; anderzijds de efficiëntie van het deliberatieproces versterken. Wat het terugdringen van de uitgestelde beslissingen betreft, maakte de school een positieve ontwikkeling door.

Er is een zorgvuldige administratieve afhandeling van de processen-verbaal, de synthesebladen en de notulen van de delibererende klassenraden. Hierbij worden de vormelijke aspecten vanuit de regelgeving gerespecteerd. De motiveringen van de B- en C-attesten zijn echter in beperkte zin geformuleerd. Ze zijn weinig onderbouwd met slechts een sporadische verwijzing naar de niet-bereikte leerplandoelen (zoals gevraagd door de directie). Dat staat enigszins in contrast met de waardevolle informatie via het leerlingenvolgsysteem, dat een overzicht geeft van de aard en de oorzaken van de tekorten. Een

aandachtspunt is de verwijzing naar de genomen initiatieven met betrekking tot leerbegeleiding en remediëring bij het motiveren van de attestering. In een aantal gevallen blijkt ook een strenge selectie via clausulering met B-attesten.

De rapporteringspraktijk vertrekt van duidelijke informatie op schoolniveau. De rapportcommentaren slaan vooral op aspecten van studiehouding en gedrag en zijn doorgaans in bemoedigende bewoordingen geformuleerd. Gefundeerde analyserende en remediërende commentaren komen sporadisch voor en zijn leraargebonden.

De school verzamelt gegevens over haar evaluatiepraktijk en de resultaten van leerlingen in het vervolgonderwijs, maar gebruikt ze slechts gedeeltelijk als uitgangspunt voor haar interne evaluatie. Voornamelijk op vakniveau gebeurt de terugkoppeling van tekorten naar het eventuele ontstaan ervan in de onderwijs- of evaluatiepraktijk niet systematisch. De school neemt wel deel aan externe evaluatiesystemen (olympiades, wedstrijden) met soms mooie succesverhalen.

Ondanks het bijsturingstraject neemt de school slechts sporadisch initiatieven om de deskundigheid van de teamleden op het vlak van hun evaluatiepraktijk verder te ontwikkelen. Uit het erkenningsonderzoek blijkt dat niet in alle vakgroepen een ontwikkelingsdynamiek met betrekking tot leerlingenevaluatie op gang is gekomen. Bepaalde vakgroepen overleggen wel met de pedagogische begeleiding in het kader van de evaluatiepraktijk. Indirect volgt de directie de evaluatiepraktijk op via o.a. functioneringsgesprekken en in overleg met de vakgroepen.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De school wordt geleid door een directeur en pedagogische directeuren per graad. Het gevoerde beleid is transparant. Het directieteam streeft een actieve betrokkenheid van alle betrokkenen na en stimuleert de werking van de participatieorganen. De directieleden worden op schoolniveau bijgestaan door een gemotiveerd middenkader van coördinatoren, mentoren en werkgroepen. Naast de schoolraad is er ook een pedagogische raad die een nauwere betrokkenheid nastreeft van het personeel aan het schoolgebeuren. De interne organisatiestructuur is uitgetekend in een organogram met een duidelijke taakverdeling en een precieze taakomschrijving voor de verschillende actoren. De scholengemeenschap ondersteunt schooloverschrijdende materies. Het geheel zorgt voor een sterk beleidsvoerend vermogen.

De beleidsvisie steunt op het opvoedingsproject en het pedagogisch project. De visie wordt vertaald in een schoolwerkplan met actieplannen voor de pedagogische, de organisatorische en de ondersteunende processen. Op basis van een leerstijlonderzoek heeft de school voor de meerderheid van de leraren een persoonlijk ontwikkelingsplan opgesteld rond doelstellingen en competenties voor een termijn van twee schooljaren. Dit wordt gekoppeld aan de functioneringsgesprekken.

De school heeft een visie op talenbeleid die geoperationaliseerd wordt in concrete doelen. De behoeften inzake taalvaardigheid Nederlands worden voor alle leerlingen in kaart gebracht met het oog op specifieke remediëring. Er worden waardevolle initiatieven genomen, niet alleen voor leerlingen met taalmoeilijkheden, maar ook voor leerlingen die grotere uitdagingen op het vlak van taal aankunnen. In samenspraak met externen werd de organisatie van het talenbeleid geëvalueerd en bijgestuurd. Op lerarenniveau hebben sensibiliseringsacties een ruim bereik. Het valt echter op dat in het talenbeleid vooral meertaligheid geaccentueerd wordt en minder het taalrijk lesgeven. Recentelijk heeft men taalgericht vakonderwijs onder de aandacht gebracht.

De besluitvorming gebeurt participatief en verloopt via intens overleg met het schoolbestuur, de decretale participatieorganen en de betrokkenen op school. Het inspraakrecht van de leerlingen wordt gerespecteerd. Deze aanpak verhoogt de gezamenlijke doelgerichtheid, werkt prestatiebevorderend en zorgt voor een globaal hoog welbevinden. Het lokaal onderhandelingscomité en de overkoepelende schoolraad functioneren naar behoren en spelen hun rol in het schoolbeleid. De school kan echter niet aantonen dat het nascholingsplan werd goedgekeurd binnen het comité. In de schoolraad en het lokaal onderhandelingscomité komen het professionaliseringsbeleid en de visie wel op de agenda.

De school stelt het systematisch werken aan het ontwikkelen van competenties als doelstelling voorop binnen het pedagogisch project. Zij heeft hieromtrent ook geïnvesteerd in nascholingen. Maar op de werkvloer worden de verwachtingen niet door iedereen met dezelfde professionaliteit ingelost. Over de kwaliteit van de uitvoering van de beleidsafspraken wordt niet gerapporteerd in de jaarverslagen.

De interne kwaliteitszorg (IKZ) vormt een rode draad doorheen het schoolbeleid. Op de controle van de klaspraktijk na is de aanpak waardevol. De school heeft het vorige doorlichtingsverslag en de resultaten van bevragingen rond verschillende processen als uitgangspunt genomen om de schoolwerking bij te sturen. De acties hebben een cyclisch karakter en vertrekken vanuit een duidelijke visie gekoppeld aan een beleidsplan, actiepunten en kwaliteitscontroles.

Voor het realiseren van de kwaliteitsdoelstellingen werd een IKZ-cel opgericht. De betrokkenen hebben een op maat geschreven kwaliteitsboek opgesteld conform de internationale norm iso 9001:2008 met als referentiekader de verwante regelgeving, wetenschappelijke literatuur en publicaties. Het kwaliteitsboek beschrijft gedetailleerd de visie op kwaliteitszorg, een beleidsplan met de strategische doelstellingen en een werkplan met de operationele doelstellingen. De strategische kwaliteitsdoelstellingen worden vertaald op school-, klas- en leerlingenniveau en opgenomen in het jaarlijks kwaliteitsactieplan. Om de

verbeteracties kwaliteitsvol aan te pakken worden verwante doelstellingen van deze acties opgenomen in het nascholingsplan. Alle ontwikkelingsprocessen worden steeds geplaatst binnen het kwaliteitsmodel PDCA (Plan, Do, Check, Act), maar de controle van de uitvoering van de processen en de eventuele bijstellingen of consolideringen blijven uit. Dit ondermijnt het cyclisch karakter van het proces: de controle is immers de noodzakelijke stap voor verdere acties en ontwikkelingen. De oorzaak is te vinden in een sterk vertrouwen in de professionaliteit en de beroepsfierheid van de uitvoerders. Dit leidt in sommige processen tot verschillende snelheden en leraargebonden kwaliteitsverschillen in de uitvoering.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De aanvangsbegeleiding.
- De brede en harmonische vorming.
- De transparante communicatie naar alle betrokkenen.
- Het engagement van het schoolteam.
- De samenwerking met het basisonderwijs.
- De ontwikkelingsdynamiek van de leerbegeleiding op beleids- en schoolniveau.
- De openheid naar alle leerlingen en de leerlingenparticipatie.
- De deelname aan externe evaluaties.
- De leerbereidheid.
- De onthaalcultuur.
- De ontwikkelingsdynamiek rond de vakoverschrijdende eindtermen.
- De toewijding van het onderhoudspersoneel.
- De ICT-ondersteuning.

Wat betreft het algemeen beleid

- Het beleidsvoerend vermogen.
- De ruimte voor bottom-up ontwikkeling.
- De toegankelijkheid van het directieteam.
- De interne en externe kwaliteitsonderzoeken naar deelaspecten van de schoolwerking.
- De impulsen van het beleid om de gezamenlijke doelgerichtheid te bevorderen.
- De administratieve ondersteuning van het beleid.
- Het talenbeleid.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De leerplangerichtheid in een aantal vakken.
- De motivering van de B- en C-attesten.
- De implementatie van competentiegericht leren conform de leerplannen en het pedagogisch project.
- De minimale vereisten in een aantal vakken.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Het aanwenden van de outputgegevens in functie van de interne kwaliteitszorg op het niveau van het kernproces.
- De afstemming van de evaluatiepraktijk op de leerplandoelen.
- Het bewaken van de doeltreffendheid van de leerbegeleiding.
- De gelijkgerichte uitvoering van de schoolafspraken en/of vakgroepafspraken.
- De integratie van talenbeleid in het onderwijsproces van alle vakken.
- De responsabilisering van leerlingen en leraren om zorg te dragen voor een nette leer- en werkomgeving.

Wat betreft het algemeen beleid

- De implementatie en opvolging van de beleidsprioriteiten op vakkenniveau.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor Frans in de A-stroom (wordt opgevolgd).

- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor natuurwetenschappen in de eerste graad B-stroom (wordt niet opgevolgd).
- De realisatie van de leerplandoelstellingen voor techniek in de eerste graad in 1B (wordt opgevolgd).

Wat betreft de regelgeving

- Het nascholingsplan laten goedkeuren door het comité conform het decreet betreffende kwaliteit van onderwijs van 08/05/2009 art. 8.

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

BEPERKT GUNSTIG

omwille van het onvoldoende realiseren van de leerplandoelstellingen voor

Structuuronderdeel	Basisvorming	Specifiek gedeelte
Graad 1 A	X	
Graad 1 B	X	

Om deze tekorten op te volgen voert de onderwijsinspectie vanaf 01-02-2016 opnieuw een controle uit.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Jos Vermijl de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	